

”200 meter, varav 50 meter i ryggläge”

– En studie om utvalda skolors simkunnighet i
årskurs 6

Niama Aberkan

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete (grundnivå) 15 hp

Idrott fritidskultur och hälsa för skolår 7-9 och gymnasieskolan Ht 2012

Handledare: Jan Seger

Examinator: Kristjan Oddsson

Sammanfattning

Syfte

Mitt övergripande syfte med uppsatsen är att jämföra hur simkunnigheten ser ut i årskurs 6 utifrån hur lärarna arbetar med simundervisning i två olika skolor.

Frågeställningar

- Hur organiserar och arbetar idrottslärarna med simning i skolan?
- Hur ser simkunnigheten ut bland elever i årskurs 6?

Metod

En kvalitativ och en kvantitativ metod i form av enkäter och intervjuer har använts för att få frågeställningarna besvarade. De som deltog i enkätundersökningen var elever i årskurs 6 från en skola i Stockholmsstad och en annan skola på Lidingöstad. Eleverna fick besvara frågor om hur deras simkunnighet ser ut idag och vart de lärt sig simma. De som intervjuades var tre lärare i idrott och hälsa, en från skolan på Lidingö stad och två från skolan i Stockholms stad. Frågor som besvarades handlade om hur de bearbetar och organiserade simning i sin skola.

Resultat

Intervjuresultatet från lärarna visar att båda skolorna har samma upplägg. Eleverna får lära sig simma i lågstadiet och sedan, när de blir äldre och ska få betyg, har skolorna simtest, vilket innebär att eleverna får simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Klarar eleverna testet får de godkänt i simmomentet. Simtestet visar att 78 % och 73 % av eleverna i skolorna får godkänt i simtestet. 7% och 12 % av eleverna klarar inte simtestet och får då betyget F i idrott och hälsa. 15 % av eleverna i vardera skola är frånvarande under simtestet. Vidare anser lärarna att det i första hand är föräldrarnas ansvar att lära barnen simma men i och med att det finns som ett kunskapskrav i läroplanen så är det nu också lärarnas ansvar.

Slutsats

Resultatet visar att båda skolorna arbetar likartat och har samma problem, vilket är att få tillgång till simhallen. Detta kan kopplas till ramfaktorsteorin som säger att om det finns ett krav i läroplanen ska det finnas möjlighet till att uppfylla kraven, som i detta fall tillgång till simhallar. Utifrån transformeringsarenan i läroplansteorin kan läroplanen tolkas olika av lärarna. Även här diskuteras hur man ska tolka simningskravet. Kan man simma 150 meter hundsim och 50 meter flytandes på rygg med bensprattel?

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
2 Bakgrund	6
2.1 Simkunnighetens historia	6
2.1.1 Skolans roll för simkunnigheten.....	7
2.1.2 Lokaliteterna.....	8
2.2 Skolverkets rapport	8
2.3 Svenska livräddningssällskapet	9
2.4 Definition av simkunnighet	10
2.5 Simkunnighetens vikt	10
2.6 Övrigt forskningsläge	10
2.7 Syfte	12
2.7.1 Frågeställningar:	12
2.8 Teoretiskt perspektiv	12
3 Metod	13
3.1 Val av metod	14
3.2 Urval	14
3.3 Genomförande	15
3.4 Databearbetning	15
3.5 Tillförlitlighetsfrågor	16
3.6 Etiska aspekter	16
4 Resultat	16
4.1 Lärarnas definition av simkunnighet	16
4.2 Hur ser simningen ut i skolorna?	17
4.3 Kontroll av elevernas simkunnighet	18
4.4 De elever som inte kan visa upp deras simkunnighet på grund av olika skäl	18
4.5 Lärarnas eller föräldrarnas ansvar att lära barnet simma	19
4.6 Kan du simma?	20
4.7 Hur gamla var eleverna när de lärde sig simma?	20
4.8 Var har eleverna lärt dig simma?	21
4.9 Resultat från simtestet	21
5 Diskussion	22
5.1 Resultatdiskussion	23
5.1.1 Hur organiserar och arbetar idrottslärarna med simning i skolan?	23

5.1.2 Hur ser simkunnigheten ut bland elever i årskurs 6?.....	24
5.2Metod diskussion.....	25
5.3 Vidare forskning.....	26
Käll- och litteraturförteckning.....	27
Elektroniska källor.....	28
Bilaga 1 Enkäter	29
Bilaga 2 Intervjufrågor	30

1 Inledning

Sverige är omgivet av vatten och när de varma sommardagarna kommer vill man kyla ner sig i våra fina sjöar och hav. Om man inte kan simma så kan det leda till hemska olyckor. Redan i början av 1900-talet hade man samma syn.

”Simundervisningen såsom led i den fysiska fostran inom skolan är förtjänt av livligt bekantande. Simningen har nämligen såsom kroppsövningsform ett stort hygieniskt värde och är vi sidan härom av humanitär betydelse. En allmänt utbredd simkunnighet skulle i väsentlig mån nedbringa det avsevärda antalet drunkningsolyckor i vårt land” (Möller, 1917:5).

Detta visar att synen på att sänka drunkningsolyckor och skälet till drunkningsolyckor är den samma som idag.

Mina föräldrar valde att låta mig gå på simskola redan som litet barn. Där lärde jag mig grunden, alltså flyta, ta bentag och armtag. Senare i skolan fick vi i årskurs tre gå på simskola. Det fanns bara en simhall i staden där jag är uppväxt och dit fick vi gå en gång i veckan hela året. Vi blev indelade i två grupper; de som var nybörjare och de som redan kunde simma. I slutet av året kunde alla simma. När jag sedan började högstadiet var vi i simhallen endast en gång, då hade vi livräddning. Vi lärde oss hur man bogserade en person och att dyka ner och ta upp en docka från botten. Sedan i gymnasiet hade vi även där endast en lektion där vi bara simmade och dök från hoppornet eller kanten. I det stora hela kan jag säga att de enda tillfället jag lärde mig något var i årskurs tre. Men i högstadiet och gymnasiet lärde jag mig inget nytt direkt.

I Lgr11 står det i det centrala innehållet för årskurs 4-6 att eleverna ska ha simning i mag- och ryggläge. Även badvett och säkerhet vid vatten vintertid och hantering av nödsituationer vid vatten med hjälpredskap (Skolverket, 2011:28-29). Detta får mig att fundera över hur mycket simundervisning som förekommer i skolan eftersom det är ett moment som står med i grundskolans styrdokument.

2 Bakgrund

I grundskolans styrdokument, lgr11 för ämnet Idrott och hälsa inom området simning, står det för årskurs 1-3 att simundervisning ska vara med i form av lekar och rörelse i vatten även att balansera, flyta och simma i mag- och ryggläge. I årskurs 4-6 är simning i mag- och ryggläge en del av det centrala innehållet. I de högre årskurserna ska simning övas med olika samsätt i mag- och ryggläge. I betygskriterierna (det lägsta betyget E) för årskurs 6 finns kunskapskravet att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Detta är även ett kunskapskrav för årskurs 7-9 (Skolverket, 2011:51–57).

För att få en djupare förståelse för simkunnighetens och simundervisningen vikt ges nu en bakgrund som är en historisk översikt över hur simundervisningen har förändrats under åren genom de tidigare läroplanerna. Vidare kommer en kort beskrivning över Svenska livräddningssällskapet och kort statistik på drunkningsolyckor genom åren. Begreppet simkunnighet ska även redas ut här nedan.

2.1 Simkunnighetens historia

Svenska livräddningssällskapet bildades officiellt den 28 november 1898. År 1899 gjordes en statistisk undersökning med avsikt att kartlägga simkunnigheten bland Sveriges skolungdomar. Det som uppmärksammades av ett antal faktorer var vilken slags skola, kön, bostadsort och klasstillhörighet i skolsystemet. Det var 371 938 elever som deltog i undersökningen över hela Sverige. Resultatet visade att mindre än ett av tio barn i folkskolan och småskolan kunde simma. Detta ledde till att den stora och viktigaste målgruppen för Svenska livräddningssällskapet blev folkskolans barn (Svenska livräddningssällskapet, 1998:14).

Redan 1911 kunde man från Västerås rapportera att man infört den första obligatoriska simundervisningen för stadens folkskolebarn. Undervisningen inleddes med torrsim i skolornas gymnastiksal i en månad. Sedan fortsatte man med praktiska övningar i vattnet. Man ansåg att den bästa åldern för undervisningen var elever i åldern 10-11 år motsvarande en tredje klassare. Undervisningen var gratis och 85% av eleverna lärde sig mer eller mindre att simma (Svenska livräddningssällskapet, 1998:18). Det dröjde ända fram till 1920-talet innan gymnastikämnet och då även simningen fick mer ordnade former i folkskolan (Kraepelien-Strid, 2007:166).

2.1.1 Skolans roll för simkunnigheten

Det var genom skolan som det gavs möjlighet att nå alla barn med simundervisning. Genom handledningar, bestämmelser och förordningar har skolan föreskrivit mål, omfattning och genomförande vad avser simundervisning. 1947, vid en konferens på Bosön, debatterades det om att få simkunnighet inskriven i elevernas betyg. Under 1948-50 gick Skolöverstyrelsen ut med ett antal cirkulär till skolorna med rekommendationer att anteckningar om fullgjorda simkunnighetsprov som skulle göras på elevernas betyg. Skolplikten genomgick stora förändringar under 1973. Inom simundervisningen försvann betygsanteckningarna om simproven allt efterhand. Skolan ansågs inte kunna ställa krav som tidigare på simning på grund av att skolan inte kunde tilldela medel. Betygsformulären och de ändrade kriterierna gav inte utrymme för betyg i simning (Svenska livräddningssällskapet, 1998:43).

I 1969 års läroplan för grundskolan upptogs, i ämnet idrott, följande obligatoriska huvudmoment för låg-, mellan-, och högstadiet. I lågstadiet gällde vattenövningar och simkunnighetsprov i årskurs 3. Elementär simundervisning och simkunnighetsprov gällde för mellanstadiet, medan högstadiet hade olika simsätt och simkunnighetsprov. Livräddning skulle i lämpliga sammanhang tas upp i undervisningen i övrigt.

I Lgr 80 fanns huvudmomenten simning och livräddning mer detaljerat. För lågstadiet skulle vattenövningar och lekar i vatten gälla även bröstsim, ryggsim, båtvett, badvett, livräddningsövningar och simkunnighetsprov. Mellanstadiet hade övningar för att utveckla simförmågan; övning av fler simsätt, klädsim och dykning, ilandförningsövningar, användning av räddningsmaterial, konstgjord andning och simkunnighetsprov. Högstadiet hade fler krav på vad eleverna skulle kunna. De skulle lära sig vattnets och kylans inverkan på kroppen; behandling av drunknande, konstgjord andning, säkerhetsåtgärder i samband med vattensport, livräddningsövningar, dykövningar, klädsim, ilandförningsövningar samt användning av livräddningsmaterial; simkunnighetsprov och livräddningsprov (Svenska livräddningssällskapet, 1998:44).

1995 börjar Lpo94 tillämpas. Nu heter ämnet idrott och hälsa i denna läroplan. Mål och huvudmoment som fanns i de tidigare läroplanen heter här *mål att sträva mot*. För simning gäller:

”Att utveckla förmågan att leka och idrotta på egen hand eller tillsammans med kamrater och ta ett växande ansvar för sin egen fysiska träning. Eleven skall i slutet av det femte skolåret kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten”
(Svenska livräddningssällskapet, 1998:46).

Kommunerna och de enskilda skolorna får en stor frihet att inom för tilldelade resurser själva bestämma hur eleverna ska uppnå målet (Svenska livräddningssällskapet, 1998:46).

2.1.2 Lokaliteterna

Under första halvan av 1900-talet saknade mer än hälften av Sveriges skolor gymnastiksalar. Under 1960-talet började man en nybyggnation av skolor och gymnastiksalar. Idag har den absoluta majoriteten av skolorna tillgång till gymnastiksalar. Idrottsämnet har varit utsatt för olika former av påverkan från omgivningen. De tre faktorer som är särskilt betydelsefulla är påverkan från statsmakten i form av läro- och kursplaner, påverkan genom materiella förutsättningar i form av tillgång till lokaler och redskap och sista faktorn är påverkan från intressegrupper, främst Riksidrottsförbundet. Under 1970-talet visar en studie att det finns betydande brister vad gäller tillgång till bland annat simhallar. En annan studie av Engström från 1968 som Björn Sandahl (2004:59) tagit med i sitt kapitel *Ett ämne för vem* handlar om relationen mellan huvudmoment och lokaltillgångar. Studien visar att simning har i andel undervisningstid 4,5 timmar och totalt fanns det 19 skolor med tillgång till simbassäng i Sverige, medan bollspel hade en undervisningstid på 29 timmar och 78 skolor med lokal. Detta visar att skolornas möjlighet att utnyttja simhallar har stor betydelse för simundervisningen (Sandahl, 2004:49–59).

2.2 Skolverkets rapport

2004 gjorde Skolverket en tillsynsrapport gällande elevernas simkunnighet i årskurs 5. Skolorna fick redovisa om det fanns särskilda skäl till att alla elever inte kunde simma. Av dem som redovisade särskilda skäl redovisade en del **ett** huvudsakligt skäl medan andra redovisade flera skäl till varför vissa av elever inte lärt sig simma. Skälen var religiösa/kulturella/etniska skäl, medicinska/sociala skäl och ekonomiska/organisatoriska skäl. Inom ekonomiska/organisatoriska skäl räknas här brist på lärare, brist på simlärare, långt till simhall, avsaknad av bassäng i närheten, eleverna behöver mycket stöd, hög frånvaro bland eleverna, ovilja och ointresse från eleverna, kostnader i samband med bad, för lite träning, brister i teknik, svårt att skicka alla till badet, elever med särskilda behov, föräldrarna har inte tränat dem, föräldrarna har inte skjutsat dem till simhallen (Ulrika Lindmark, Dnr 2003:3260).

2.3 Svenska livräddningssällskapet

Svenska livräddningssällskapet är en vattenorganisation som vill sprida vattenkunskap för att alla ska känna frihet i närheten av vattnet. Fakta finns på svenska livräddningssällskapets hemsida (www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/fakta.aspx) som visar en mängd intressant information. I Sverige drunknar en person var tredje dag. I världen dör varje år cirka 300 000 människor genom drunkning vilket innebär att en person omkommer varannan minut. I en del skolor här i Sverige kan bara två av tio elever simma 200 meter. 8,3 procent i årskurs 5 kan inte simma. I tabell 1 ser man att under juli 2012 omkom 21 personer genom drunkning. Två barn, en kvinna och 18 män. Under 2009 omkom sammanlagt 82 personer genom drunkning, flest omkom under juli då det var 18 personer. Mellan år 2000-2009 kan man se i tabell 2 att flest drunkningsolyckor skedde under juli då 262 personer omkom.

Tabell 1: En statistik över omkomna genom drunkning under 2012, december finns dock inte med.

	jan	feb	mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	Dec
Barn	1				1	1	2					
Kvinnor	1				2	2	1	1	1	2	1	
Män	<u>2</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>9</u>	<u>7</u>	<u>2</u>	<u>18</u>	<u>11</u>	<u>6</u>	<u>5</u>	<u>2</u>	
Totalt	4	4	5	9	10	5	21	12	7	7	3	
Tot året	4	8	13	22	32	37	58	70	77	84	87	

(<http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/drunkningsstatistik.aspx>)

Tabell 2: Här visas en sammanställning för antal drunknade från 2000-2009.

	Jan	feb	Mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	summa
2000*	7	10	7	9	10	11	19	17	3	5	12	7	117
2001*	6	5	14	10	9	13	25	13	9	10	6	6	126
2002	6	7	5	10	13	14	21	48	9	7	3	6	149
2003	4	6	8	19	11	12	37	18	5	4	5	5	134
2004	7	4	2	11	16	17	24	21	9	3	4	1	119
2005	6	9	4	8	7	11	26	9	6	8	7	6	107
2006	10	3	1	6	5	19	47	14	12	6	6	6	135
2007	4	3	9	8	6	18	17	18	10	6	3	1	103
2008	5	4	1	12	9	9	28	11	2	9	10	7	107
2009	6	3	2	9	7	8	18	8	7	7	2	5	82
summa	61	54	53	105	90	132	262	177	72	65	58	50	
snitt/år	6	5	5	11	9	13	26	18	7	7	6	5	118

(<http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/drunkningsstatistik/tidigare-statistik.aspx>)

Svenska livräddningssällskapet arbetar med att skapa nolltolerans för drunkning.

2.4 Definition av simkunnighet

Så här såg folkbadsutredningen på begreppet simkunnighet 1954:

”Frågan om innebörden av begreppet simkunnighet kan givetvis besvaras på fler sätt. Redan förmågan att utan hjälpmedel ta sig fram i vatten 25 m innebär en viss grad av simkunnighet och att höja gränsen till 50,100, 200 m medför ingen ändring i sak. Många människor, som anser sig vara simkunniga, simmar i själva verket aldrig längre än 10-15 m och har över huvud taget inte prövat sin förmåga på längre distanser” (Svenska livräddningssällskapet, 1998:42).

Vid den nordiska livräddningskonferensen i Åbo enades man om följande definition för Norden:

”Simkunnig är den som kan falla i på djupt vatten, få huvudet under och efter att åter ha tagit sig upp till ytan simma 200 m i en följd, varav 50 m ryggsim”
(Svenska livräddningssällskapet, 1998:42).

2.5 Simkunnighetens vikt...

I *Idrottsdidaktiska utmaningar* kapitlet *Simkunnighet är viktigt eller...?* förklarar Eva Kraepelien-Strid (2007:164–175) vikten av att vara simkunnig, som hon sammanställt av olika studier och artiklar. Hon påpekar att simkunnighet ger en möjlighet till ett rikare liv. En simkunnig person känner säkerhet och självkänsla i och på vatten. För att ta del i undervisning i tex friluftsliv måste man kunna simma. Hon ansåg att det fanns tendenser till att simkunnigheten minskat och att simundervisningen i skolan sker vid alltför få tillfällen. Studien hon sammanställt visar att drunkningsolyckor i jämförelse med 1900- talet har sjunkit. Idag skär många skolor ner på undervisningen och drunkningsolyckorna per år minskar inte längre, vilket är allvarligt. Hon påpekar vidare om att barn har rätt till simundervisning oberoende kultur och bakgrund (Kraepelien-Strid, 2007:164–175).

2.6 Övrigt forskningsläge

Artikeln *Will they sink or swim? New Zealand youth water safety knowledge and skills* av Kevin Mora (2008) undersöker de praktiska och teoretiska kunskaper om ungdomar i Nya

Zeeland där brister identifieras i förståelsen av vattensäkerhet och förslag på hur man ska ta itu med bristerna. En enkät genomfördes där 2200 ungdomar deltog i undersökningen. Resultatet visade att många elever inte uppskattades kunna simma mer än 100 meter samt även att 43 % inte kunde utföra hjärt- och lungräddning. I artikeln diskuteras konsekvenserna för ungdomars drunkningsrisk och rekommendationer av olika sätt där man bör erbjuda utbildning i vattensäkerhet i skolan. I detta ingår även simkunnigheten hos ungdomarna.

En annan artikel, *Swimming and water safety: Reaching all children in Australian primary schools* av Timothy Joseph Lynch (2012), handlar om hur man ska göra i Australien för att förhindra ökningen av drunkningsolyckor. Han anser att om man använder lärare inom grundskolan mer effektivt i utbildningssystemet kan drunkningsolyckor förhindras eller minskas. Han utpekar lärare inom grundskolan eftersom den bästa perioden att lära barn är under deras barndom. Slutsatsen i denna artikel är att genom att införa simning och vattensäkerhet i skolans läroplan kommer alla elever bli mer medvetna om drunkningsrisken och drunkningsorsaken. Därmed tror Lynch att drunkningsolyckorna minskar på kort och lång sikt.

I studien *The effects of intensive learning the basic elements of swimming within the frame of ex-curriculum activities upon the elementary school children* av Aldvin Torlakovic (2009) framkommer att en positiv utveckling av barns simkunskaper kan erhållas på kort tid genom en koncentrerad undervisning. Undersökningen gjordes på sammanlagt 88 pojkar och flickor i tredje klass från Sarajevo Canton i Bosnien-Hercegovina. Utöver det vanliga schemat bestod studien av sammanlagt 12 timmars simundervisning som skedde på morgonen. Under första lärotillfället delades eleverna in i homogena grupper utifrån deras simkunskaper. Varje grupp bestod av 6 till 7 elever. Innan, under och efter 12 timmars undervisning genomfördes simtest. Med detta test fick man fram att en intensiv lärperiod kan förbättra simkunnigheten hos barn.

Examensarbetet *"De som kan simma ska få fördjupning"* (Atler, 2010) handlar om utvalda skolors simundervisning, där syftet varit att beskriva och jämföra simundervisning i skolår 6 på två skolor. Ytterligare ett syfte har varit att undersöka elevers uppfattning om sina simkunskaper och skolans simundervisning. De frågeställningar hon valt att ha i arbetet är: Hur organiseras simundervisningen på respektive skola? Hur kontrollerar lärarna att eleverna når upp till målen inom simning i årskurs 5? Vilken uppfattning har eleverna om sin egen simkunskap? Vilken uppfattning har eleverna om skolans simundervisning? Författaren har

valt att använda sig av läroplansteorin där hon kopplat mycket till Lpo94. Metoden som använts var kvalitativ metod och kvantitativ metod i form av enkäter och intervjuer. Resultatet visade att den ena skolan hade fler simundervisningar (12 veckor/år), medan den andra skolan hade betydligt färre tillfällen, där elever från årskurs 3-6 åker en gång per år där de får visa upp deras kunskap. Slutsatsen som drogs av resultatet var att simundervisningen ser olika ut trots att de intervjuade lärarna anser att det är viktigt med simning. Denna studie ligger bakom min studies syfte att undersöka simundervisningen och elevernas simkunnighet med Lgr 11 som utgångspunkt.

2.7 Syfte

Mitt övergripande syfte med uppsatsen är att jämföra hur simkunnigheten ser ut i årskurs 6 utifrån hur lärarna arbetar med simundervisning i två olika skolor.

2.7.1 Frågeställningar:

- Hur organiserar och arbetar lärarna i idrott och hälsa med simning i skolan?
- Hur ser simkunnigheten ut bland elever i årskurs 6?

2.8 Teoretiskt perspektiv

Här kommer nu två teorier att presenteras. Först läroplansteorin med centrala begrepp och samt även ramfaktorsteorin som ingår i läroplansteorin.

Göran Linde (2006:5) berättar att han i sin läroplansteori haft sin utgångspunkt från det den engelske pedagogen Basil Bernstein skrev i sin uppsats *On classification and Framing of Educational Knowledge*, att ”Curriculum defines what counts as valid knowledge”. Linde påpekar att när undervisning sker i skola så uppstår en nödvändighet att välja ut och organisera det som ska gälla som kunskap värd att förmedla. Genom sin teorimodell beskrivs tre arenor där ett ämnes stoff behandlas. Dessa arenor kallas här formulering, transformering och realisering av läroplanen. Han nämner även en annan arena nämligen diskursen om läroplaner, som inte direkt kan knytas till formulering transformering och realisering. I verkligheten är inte dessa arenor/processer skilda från varandra men Linde håller isär dem för tydlighetens skull (Linde, 2006:5–18).

Formulering: ”Med formulerad läroplan avses här de föreskrifter som gäller i ett skolsystem för vilka ämnen som ska studeras, hur stor del av tiden varje ämne ska tilldelas, vilka mål

som gäller för undervisningen och vilket innehåll ämnena ska ha” (Linde, 2006:19). Det stoff som bestäms för förmedling är ett urval ur en större mängd kunskap som finns. Även organisationen av ämnets innehåll kan ingå i formuleringsarenan (Linde, 2009:38).

Transformerig: ”Dvs de tolkningar, tillägg och frändrag som görs till den formulerade läroplanen och alla övriga faktorer som påverkar stoffurvalet” (Linde, 2006:65). Vid transformering tolkar läraren och gör tillägg och avsteg från den förskrivna läroplanen. Faktorer som påverkar transformering av läroplan är bland annat ledningen, lärare, elever och föräldrar (Linde, 2006:48–52).

Realisering: ”..alltså själva verkställandet av undervisningen behandlas” (Linde, 2006:65). Verkställandet av undervisningen består av lärarens undervisning och elevens arbete under lektionerna. I klassrummet står kommunikationen och aktiviteten i centrum för realisering (Linde, 2006:65)

Ramfaktorsteorin: Dahllöfs studie som visar att man experimentellt inte kan dra slutsatser om den ena eller andra elevsammansättningen ger bättre eller sämre resultat utan att det påverkar undervisningsprocessen var grunden för vad som kallas ramfaktorsteorin. Denna teori behandlar vad som är möjligt och inte möjligt att göra i undervisningen. Den tar i hänsyn till rådande begränsningar som hur de begränsande ramarna formar undervisningsprocessen och hur det påverkar resultaten. Tiden och andra yttre begränsningar såsom antal elever i klassrum, utrustning så som laboratorier, bibliotek, datanätverk osv. Dessa fysiska ramar begränsar lärarens handlingsutrymme. Linde har beskrivit en enkel tankefigur som ramfaktorsteorin utgår från:

”om inte förutsättningen **f** är för handen kan inte handlingen **h** utföras och således finns det alltid ett begränsat frirum för möjliga handlingar” (Linde, 2006:52).

Ulf P Lundgren (1999:36) skriver i en rapport för skolverket att ramfaktorsteorin ”bygger på tankegången att ramar ger ett utrymme för en process. Ramarna ger eller ger inte möjligheter, de är inte orsaker till en viss verkan. Om däremot ett mål tydligt finns för en process måste ramarna anpassas för att göra den processen möjlig”.

3 Metod

De som deltagit i undersökning är tre lärare i idrott och hälsa som intervjuats och 84 elever i årskurs 6 som fyllt i enkäter. Vidare beskrivs vilka metoder som använts i studien, även en beskrivning av hur studien gått till väga.

3.1 Val av metod

De metoder som använts i denna studie för att besvara syftet och frågeställningarna är kvalitativ och kvantitativ metod. I boken ”*Examensarbete i lärarutbildning*” (2006:28) skriver författarna att frågeställningarna ska formuleras så att varje fråga pekar på en särskild serie data som presenteras i resultatet. Därför besvaras första frågeställningen av läraren genom kvalitativ intervju. En intervju ger ofta intressanta och lärorika resultat, i detta fall lärarens syn på undervisningen och organisationen kring simning (Johansson & Svedner, 2006:41). Bestämda frågeområden användes som sedan gjordes om till frågor som var anpassade för varje lärare som intervjuades. Efter tillstånd från respondenterna spelades intervjuerna in och transkriberades efter. Sammanlagt intervjuades tre lärare i idrott och hälsa. En lärare i Lidingö stad och två i Stockholms stad. Risken med kvalitativa intervjuer är att man inte lyssnar ordentligt vad den intervjuade säger, utan tänker för mycket på nästa fråga som ska ställas (Johansson & Svedner, 2006:44). För att förhindra att det skulle hända formulerades frågor kring områdena innan intervjuerna. Frågorna formulerades om så att den skulle passa personen som intervjuades. Under intervjuens gång ställdes även följdfrågor som skulle besvaras för att få en bredare förståelse för vad läraren menade.

I den andra frågeställningen, som handlar om hur elevernas simkunnighet ser ut i årskurs 6, användes en kvantitativ metod som bestod av enkäter till eleverna. Precis som Johansson & Svedner (2006:30) skriver så ger enkäter bred men ytlig information. Enkäterna besvarades av 47 elever från Stockholmskolan och 25 elever från Lidingö. Enkätens syfte var att undersöka om eleverna ansåg sig själva kunna simma och hur gamla de var när de lärde sig simma samt även var de lärt sig att simma. Informationen om eleverna klarat av kunskapskravet för att bli godkänd, alltså kunna simma 200 meter varav 50 meter ryggläge gavs av lärarna i idrott och hälsa. Detta för att jämföra om skolornas olika arbetssätt gör att fler elever klarar av simningen när de går i sexan. Fördelen med enkäter är om man söker fakta frågor och intervjuer är till fördel om man söker svar av mer existentiell karaktär exempelvis känslor, inställning o.s.v. (Johansson & Svedner, 2006:31).

3.2 Urval

Den metod som använts för att välja ut undersökningsgruppen är ett bekvämlighetsurval. Det handlar om att urvalet kommer till ett bekvämt sätt, ofta det som råkar finnas till hands (Hassmén & Hassmén, 2008:94). I detta fall användes två skolor jag haft kontakt med sedan tidigare. Eftersom att denna undersökning ska handla om elever i årskurs 6 valdes därför alla

elever i årskurs 6 i båda skolorna. Den ena skolan (skola 1) tillhör Stockholms stad och har en stor andel elever vars föräldrar har utländsk bakgrund. De flesta eleverna talar fler språk än bara svenska hemma. Den andra skolan (skola 2) tillhör Lidingö stad och har en stor andel elever vars föräldrar har svensk bakgrund. Sammanlagt intervjuades två lärare från skolan i Stockholms stad och en från Lidingö stad. Enkäterna besvarades av 84 elever i årskurs 6 på båda skolorna.

3.3 Genomförande

Redan vid start visste jag att jag ville undersöka simning i skolan. Därför sökte jag efter tidigare forskning som behandlade mitt problemområde och annan litteratur. Sedan utformades ett PM som presenterades för handledaren. Redan då var valet av metoder klar och strukturering kring frågor för både intervjun och enkäterna utformade. De frågor som använts i enkäterna var inspirerade av ett tidigare arbete som gjorts om simkunnigheten i årskurs 5. Därefter togs kontakt med en idrottslärare i skolan som ligger i Stockholms stad sedan den andra idrottsläraren på skolan. Läraren i idrott och hälsa på skolan i Lidingö stad hade jag telefonkontakt med för att komma överens om tid och plats. Intervjuerna genomfördes sedan på avtalad tid och plats. De intervjuades en och en. De informerades om vad intervjun har för syfte och vad resultatet kommer att användas till. Även att de intervjuade är anonyma, de ska inte gå att identifiera. Intervjuerna spelades in för att sedan transkribera det som sagts ordagrant.

För att få enkäterna besvarade av eleverna i årskurs 6 behövdes tillstånd av föräldrarna. Därför vände jag mig till klasslärarna och bad dem skriva om det i veckobrevet och få föräldrarnas samtycke. När samtycke gavs av föräldrarna började jag med att gå in till första klassen där delades enkäterna ut som finns bifogad. Jag var delaktig för att försäkra att alla elever förstod vad jag menade med frågorna. Även om jag själv ansåg att frågorna var självklara och lätta att förstå tyckte inte alla elever det. Vad gäller de andra klasserna informerades läraren som skulle dela ut enkäterna vad jag menade med varje fråga och att de skulle gå igenom det innan de delade ut enkäterna. Den information jag fått var att eleverna inte hade problem med att förstå frågorna och har då svarat rätt.

3.4 Databearbetning

Efter insamling av all data var det dags för bearbetning. De kvalitativa intervjuerna transkriberades och återgavs ordagrant vad som spelats in i text. Ur texten valdes relevanta citat ut som kommer vara givande i resultatredovisningen. Från de kvantitativa enkäterna sammanställdes elevernas svar och redovisas i procentform med hjälp av cirkeldiagram.

3.5 Tillförlitlighetsfrågor

Jag valde att endast utgå från lärarnas första testresultat vad gäller elevernas simtest. Detta för att se hur många elever som deltar i testet och hur många elever som inte klarar testet. Det kan vara så att en elev inte mår bra eller inte sovit så bra den dagen vilket leder till att eleven inte orkar och inte klarar testet. De metoder jag använt mig av i förhållande till frågorna har gett mig den information som jag sökt.

3.6 Etiska aspekter

Under hela datainsamlings period togs hänsyn till de fyra forskningsetiska principerna, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet; jag informerade de som deltog vad jag har för syfte med studien och att deltagandet var frivilligt. De uppgifter som samlats in kommer inte användas till annat syfte än detta. Samtyckeskravet; enligt detta krav måste man ha vårdnadshavares tillstånd för deltagare under 15 år. De som går i 6:an är 12 år, därför gavs inte enkäter ut förrän samtycke av föräldrarna gavs via elevernas klasslärare. När jag var inne i klassrummet informerade jag om att detta var frivilligt om man vill vara med eller inte. Jag informerade även mina deltagare att de kan avbryta sin medverkan om de vill det. Konfidentialitetskravet; all den information som samlats in antecknas, lagras och avrapporteras på ett sådant sätt att enskilda personer inte kan identifieras. Nyttjandekravet; alla insamlad data om enskilda personer får endast användas för forskningsändamål (Vetenskapsrådet, 2012)

4 Resultat

Resultatet redovisas efter studiens syfte och frågeställningar med hjälp av underrubriker. Först redovisas intervjuerna med lärarna i idrott och hälsa där lärare 1 och 2 jobbar på skola 1 och lärare 3 som jobbar på skola 2. Sist redovisas resultatet från enkätundersökningen och resultatet av elevernas simtest.

4.1 Lärarnas definition av simkunnighet

Lärare 1 anser att i skolans värld är simkunnighet att kunna simma 200 meter varav 50 meter på rygg precis som det står i kursplanen för idrott och hälsa. Men utanför skolans värld ansåg läraren att simkunnighet är ” *Kunna vara med kompisar och bada och simma. Framför allt att man inte ska gå miste om de fritidsaktiviteterna. Sen vet jag inte om man kan sätta någon distans på det. Men du ska kunna vara i vattnet utan att sjunka* ”.

Lärare 2 tycker att simkunnighet är att kunna simma 200 meter varav 50 meter på rygg vilket även anses vara i skolan värld. Läraren förklarar vidare att 200 meter känns som ett minimum krav och att man ska kunna klara av att orka det.

För lärare 3 är simkunnighet att kunna simma 200 meter som det står i kursplanen. ”I kursplanen för idrott och hälsa finns ingenting som säger att man måste simma bröstsim man kan lika väl crawla 150 m och sen 50 m rygg. Men jag tycker att man ska kunna simtagen och kunna vinkla fötter. Jag tror att lär man sig så slarvigt och så ramlar man av en båt ute på fjärden då tror inte jag att man orkar”.

4.2 Hur ser simningen ut i skolorna?

På skola 1 berättar lärarna att de har fått tillgång till simhallen en vecka per termin vilket innebär att eleverna har simning två gånger per termin. Varav det ena tillfället testas eleverna om de kan simma 200 meter varav 50 på rygg. Under samma lektion har de även livräddning på land. Den andra lektionen ser ut som en idrottslektion fast i bassängen vilket betyder att man har lekar i vatten eller gör andra övningar. Det är ingen direkt simundervisning i hur man gör bentag eller armtag. Detta gäller för elever i årskurs 4-9. Skillnaden mellan årskurserna är att lektionerna hålls i olika svårighetsgrader. Nästa termin är det tänkt att eleverna ska ha livräddning i vattnet. Lära sig att bogsera en person, kunna dyka ner och även lära sig dra upp en person ur vattnet. Ettorna och tvåorna i skolan får bara en lektion per termin på idrotten. Det är för att det inte fungerar med schemat annars. I årskurs 3 får eleverna chansen att lära sig simma. En gång i veckan i två terminer går eleverna med idrottsläraren till simhallen för att ha simundervisning. Det är endast elever som inte är simkunniga som kommer dit. I årskurs 7-9 får de som inte klarar av kunskapskravet i simning ett F i betyg. I skolan har det tidigare varit så att eleverna i årskurs 7-9 får simma med en simlärare under elevens val. Eftersom man börjat med betyg i årskurs sex ska nu ställning tas om även elever i årskurs sex får denna möjlighet. Lärare 1 anser att det är en ledningsfråga och en kostnadsfråga att hyra in en simlärare.

På skola 2 går årskurs ett med sina lärare och simmar några gånger per termin. Sedan i årskurs två går eleverna varannan onsdag. De som inte kan simma har simskola under denna tid. Eleverna på skolan testas i ettan och tvåan. Under de senaste åren på skolan har de från sexan som inte kan simma fått tillfälle att gå varannan onsdag till simhallen där de har simskola. Eleverna är tvungna att gå från en annan lektion. Det anser lärare 3 inte är bra. Läraren

berättar vidare att de bara har en liten simhall på Lidingö och alla skolor ska få plats. Därför har skolan tillgång till simhallen varannan onsdag vilket läraren tycker är väldigt lite tid. I årskurs 6 och 9 sker ett simtest. Eleverna i dessa årskurser har tillgång till simhallen en gång per år och då är det simtest som görs. Läraren säger ”tyvärr är det så bara för att det är så fullt i simhallen”, vilket är orsaken till att dessa årskurser bara får ett tillfälle för att simhallen är helt fullbokad.

4.3 Kontroll av elevernas simkunnighet

På skola 1 är huvudsaken att eleverna kan simma 200 meter varav 50 m på rygg. Lärare 1 påpekar att det inte står med i kravet hur eleverna ska simma. Det innebär enligt läraren att eleven kan simma 150 meter hundsim och 50 meter flytandes på rygg med lite ben- sprattel. Båda lärarna i skolan anser att man kan ta in kunskapskravet att eleven ska kunna utföra komplexa rörelser i simning. Så om eleverna påvisar bra teknik i simning kan det ge ett högre betyg.

På skola 2 har man simtest i årskurs 6 och 9. Kan eleverna inte simma måste de gå till simhallen och simma själva för att sedan komma med intyg på att de klarat testet som består av 200 meter varav 50 meter på rygg. Läraren kollar även hur eleverna simmar och är det så att eleverna klarar sig så blir de godkända men däremot brukar läraren säga vad eleven måste öva på för att kunna utveckla sin teknik. Men läraren har aldrig möjlighet att ha simskola med eleverna.

4.4 De elever som inte kan visa upp deras simkunnighet på grund av olika skäl

Alla tre lärarna berättade att då en tjej inte kan vara med på grund av att hon bär sjal finns det idag tillgång till en simburka, som ser ut som en våtdräkt. Det är en bra lösning som använts av en elev på skola 2. På skola 2 anser läraren att eleverna själva får lösa problemet om de inte kan visa upp deras simkunnighet på grund av olika skäl exempelvis att man inte får bada framför pojkar. Skolan ställer inte upp med något extra tillfälle med extra personal som bara ska dit och kolla på eleven utan det får de lösa själva. I så fall antingen komma in tidigare till simtestet eller senare. Eleven kan även få godkänt om den visar intyg från någon vuxen person som sett eleven simma.

Skola 1 försöker ofta hitta lösningar med hjälp av att prata med eleven. En lösning som lärare 2 pratade om var ”Är det av religiösa skäl så kanske man kan låta en kvinnlig lärare gå till simhallen med eleven, om det nu skulle vara en tjej som inte får bada framför killar.” Lärare 1 berättade att om det är föräldern som vägrar låta sitt barn delta i simundervisningen även om de försökt hitta lösningar skickas detta problem till ledningen. Ledningen försöker i sin tur lösa problemet genom att ha ett möte med föräldrarna där de förklarar varför eleven måste delta.

4.5 Lärarnas eller föräldrarnas ansvar att lära barnet simma?

Lärare 1: *”Ur kulturhistoriskt perspektiv om man får säga så sett i svensk tradition så är ju det någonting som bör finnas med i uppväxten. Att bada, simma och leka hör ju till en del av den svenska kulturen. I första hand så tycker jag att det är föräldrarnas ansvar till att eleven kan vara i vatten för vart du än rör dig i Sverige så kommer du att träffa på vatten. Sen handlar det också om en typ av säkerhet, att om du någon gång är ute och åker båt, går på isar till exempel, som vi får rikt av här i Sverige på vintrarna, så är det viktigt att kunna överleva. Så jag tycker att det i början är föräldrarnas ansvar. Sen när de kommer till skolan så kan jag tycka att det i och med är ett kunskapskrav så ska vi ge dem chansen till att lära sig att simma. Och det är en lärarfråga i samspel med ledningen i och med att det handlar om att boka in simhallar och att kunna ta dem ifrån kanske ordinarie undervisningstid och så vidare”.*

Lärare 2: *”Ansvaret till en början känner jag ligger hos föräldrarna. Att det är en så stor grej här i Sverige i och med att vi har så mycket vatten runt omkring så tycker jag att det är en självklarhet för föräldrarna att sätta barnen i simskolan. Men nu har ju skolan också simningen med i läroplanen så det är ju även Sverige som land som tar ansvar för varje barn som går i skolan”.*

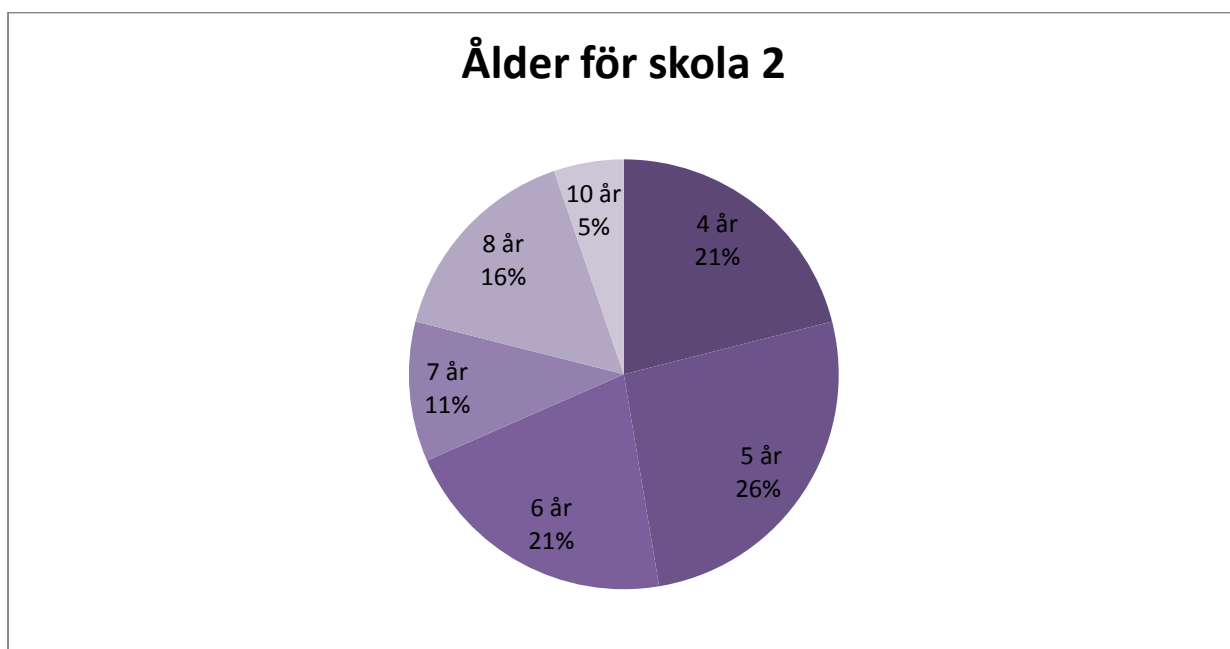
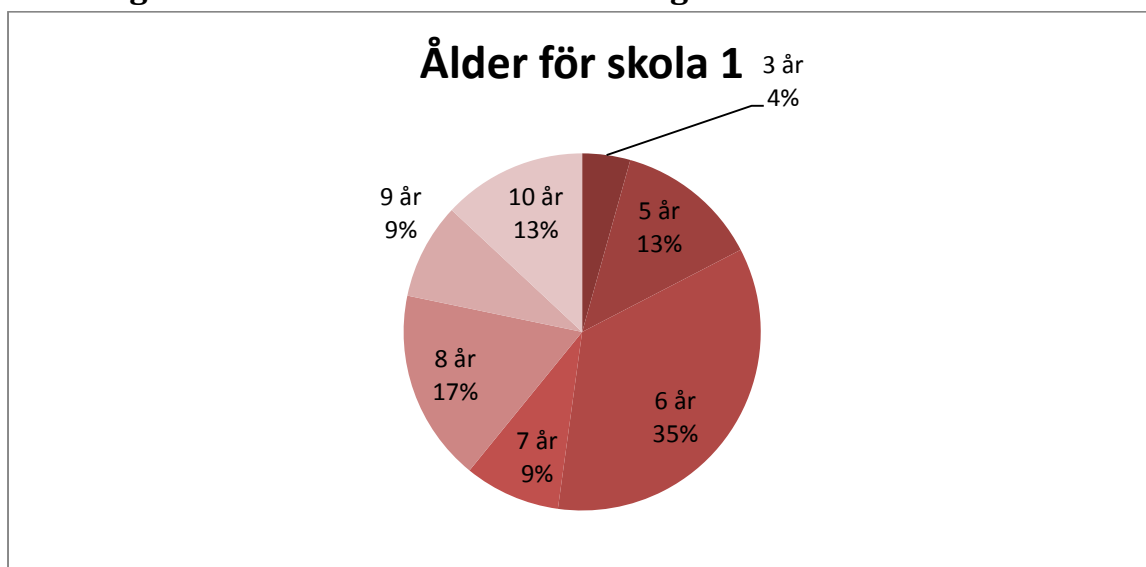
Lärare 3: *”Det tycker jag är föräldrarnas ansvar. Det är ju en livsförsäkring. Det är ju jätteviktigt att kunna simma. Sen i och med att det har kommit med betyget nu så ska det väl vara våra, idrottslärares ansvar. Vi ska se till så att det finns möjligheter. Det är det vi kan göra, att det finns möjligheter att gå till en simhall. Sen om eleverna inte gör det, det är deras grej”.*

Alla tre lärare anser att det är föräldrarnas ansvar att lära sitt barn simma. Men eftersom simningen står med som ett kunskapskrav i Lgr11 så anser lärarna att det även är deras ansvar.

4.6 Kan du simma?

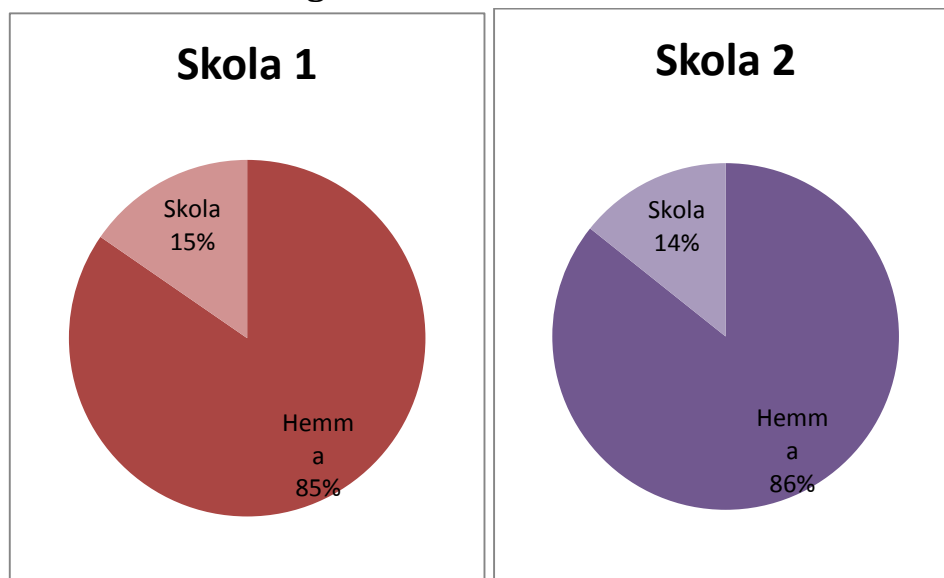
En fråga som besvarades i enkäterna var om eleven kunde simma. Alla elever som svarat på enkäten svarade ja. Även om de inte klarat av att simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge ansåg de att de kunde simma.

4.7 Hur gamla var eleverna när de lärde sig simma?

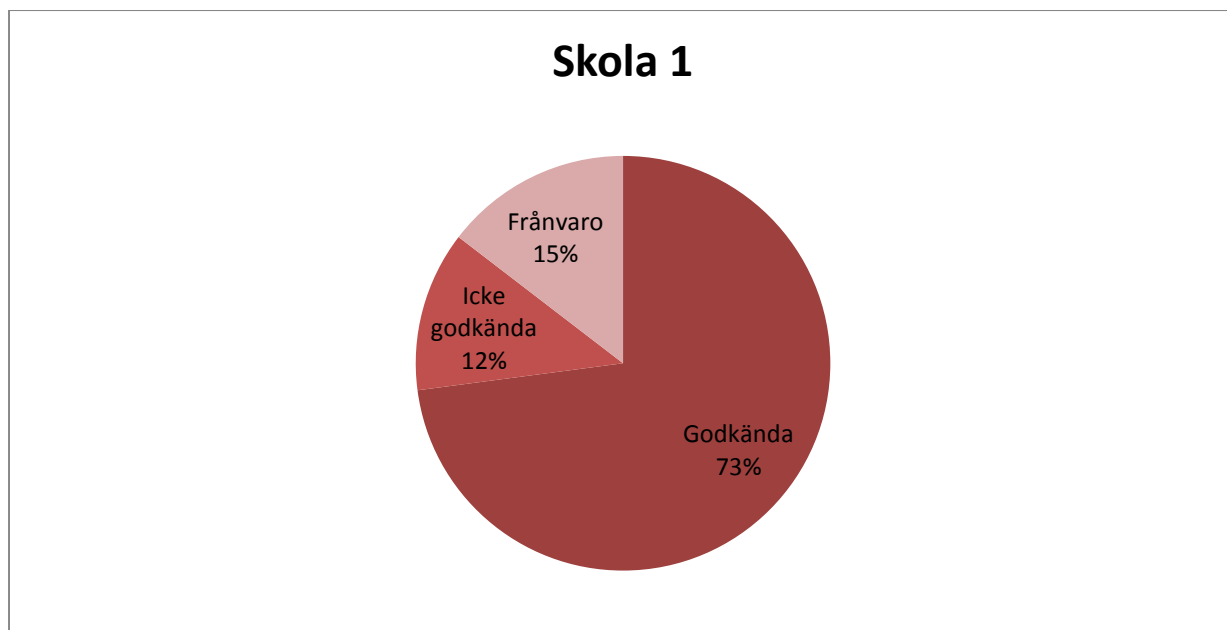
På skola 1 svarade 35 % av barnen att de lärde sig simma vid 6 års ålder. På skola 2 svarade 26 % av eleverna att de var 5 år och 21 % 4år och 6 år.

4.8 Var har eleverna lärt dig simma?

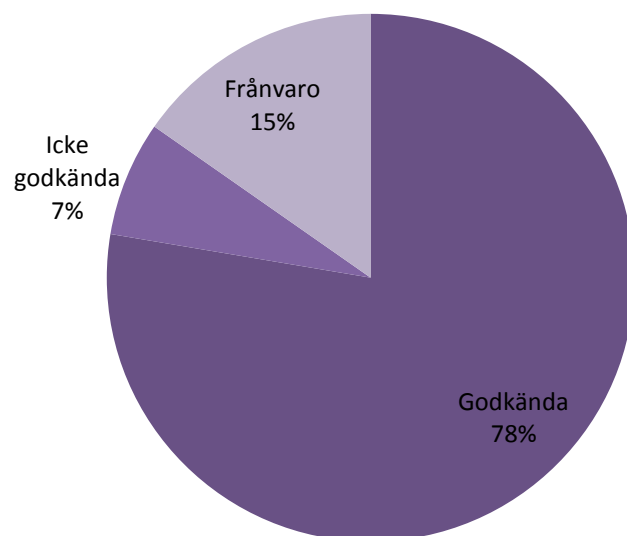

På båda skolorna är det över 80 % som lär sig utanför skoltid. Med skola menar jag simundervisning under skoltid. Det som innefattar hemma är då att man lärt sig simma på fritiden antingen i simskola eller av någon annan person.

4.9 Resultat från simtestet

Skola 2

I skolorna klarade över 70 % av barnen av att simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. De som inte klarade av simtestet var 7 % på skola 2 och 12 % på skola 1. Däremot var frånvaron 15 % i båda skolorna. Lärare 1 på skola 2 berättade att det alltid varit hög frånvaro när det är simtest än vad det är under en annan idrottslektion. Läraren berättar vidare att fler av de elever som inte är med på simtestet kan inte simma.

5 Diskussion

Mitt övergripande syfte med uppsatsen är att jämföra hur simkunnigheten ser ut i årskurs 6 utifrån hur lärarna arbetar med simundervisning i två olika skolor.

Frågeställningar:

Hur organiserar och arbetar idrottslärarna med simning i skolan?

Hur ser simkunnigheten ut bland elever i årskurs 6?

I diskussionsdelen kommer det föras en diskussion kring mina frågeställningar kopplat till bakgrunden, läroplansteorin och ramfaktorsteorin.

5.1 Resultatdiskussion

5.1.1 Hur organiserar och arbetar idrottslärarna med simning i skolan?

Skola 1 och 2 hade samma tanke när de gällde att lära ut simning. Båda skolorna lär ut simning när eleverna går i lågstadiet. Det som skiljer dem åt är att i skola 1 lär sig eleverna simma i årskurs 3 och med skolans idrottslärare, medan eleverna på skola 2 får lära sig simma när de går i årskurs 1 med en simlärare från simhallen. Årskurs 6 i skola 1 har fått tillgång till simhallen två gånger per termin. Den ena lektionen består av ett simtest där eleverna simmar 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Den andra lektionen är som idrottsläraren uttryckte sig, en ”vanlig” idrottslektion fast i vatten. Skola 2 har i årskurs 6 tillgång till simhallen en gång per år där lektionen består av simtest, 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Skolornas simundervisning genomförs ungefär lika där simtestet är i fokus för att lärarna sedan ska bedöma eleverna. Detta kan kopplas till realisering av läroplanen där verkställandet av läroplanen står i fokus. Frågan är om den tid skolorna får i simhallen är undervisning eller visar eleverna bara upp sin kunskap? Jag anser att detta sätt inte ger eleverna en chans att få utvecklas och lära sig nytt. Men lärarna berättar vad orsaken är till att de har så få tillfällen. Skola 1 berättar att de bara fått en vecka per termin och skola 2 berättar att det är fullbokat i simhallen. En annan orsak som lärare 1 på skola 1 tar upp är att om eleven i årskurs 6 inte kan simma måste denne få extra undervisning i simning eftersom det är ett kunskapskrav. Men de som bestämmer om extra undervisning sker är ledningen. Detta problem blir alltså en ledningsfråga och en kostnadsfråga. Precis som Ulf P Lundgren skriver i sin rapport om ramfaktorsteorin, ” Om däremot ett mål tydligt finns för en process måste ramarna anpassas för att göra den processen möjlig” (Lundgren,1999:36). Detta är något som inte har gjorts i varken skola 1 eller 2. Jag anser inte att det räcker med att eleverna har simskola i årskurs 1 eller 3 och sedan inget efter det, sedan i årskurs 6 ska man klara av simtestet. Skolan har idag ett ansvar som säger att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Då måste skolorna ge eleven chansen att få utvecklas under skoltid och lära sig nya samsätt om de redan kan simma bröst- och ryggsim. Jag anser att det inte är rättvist att man har ett kunskapskrav där inte tillfälle för utveckling eller inläring kan ske. Kravet för att få minst betyget E är att kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. Om eleven inte klarar detta krav får den F i ämnet idrott och hälsa. Är detta verkligen rättvist då eleverna inte får tillfälle till att träna?

En diskussion som två av lärarna hade under intervjuerna var tolkningen av kunskapskravet. I Lgr 11 står det att eleven ska kunna simma 200 meter varav 50 meter i ryggläge. En lärare på skola 1 berättade att eleven kan i så fall få godkänt genom att simma 150 meter hundsim och

flyta 50 meter på rygg med hjälp av lite bensprattel. Läraren på skola 2 säger att man kan lika väl crawla 150 meter och sedan 50 meter på rygg. Detta kan kopplas till transformeringsarenan där läraren själv tolkar den föreskrivna läroplanen. En skola kanske inte godkänner en person som simmar 150 meter hundsim för att det inte anses korrekt vilket leder till orättvisa. Men att tolka läroplanen lika är inte alls lätt. Dock genom samarbete och diskussioner med andra lärare som har samma ämne kan det leda till att fler har samma tolkning.

Ulrika Lindmark (2004) tar upp i en tillsynsrapport att skälet till att vissa elever inte lärt sig simma i årskurs 5 är bland annat av religiösa/kulturella/etniska skäl. Jag anser att lärarna på skola 1 och 2 bör försöka hitta lösningar för att alla, även tjejer som bär sjal, ska få visa sin kunskap och få godkänt i ämnet idrott och hälsa. Det är viktigt att alla ska få samma rätt till att kunna få godkänt i simningen. Dessa problem att en elev inte kan vara med av olika skäl kan man stöta på många gånger. Det gäller att som lärare försöka kompromissa och hitta lösningar tillsammans med eleven.

5.1.2 Hur ser simkunnigheten ut bland elever i årskurs 6?

En fråga som stod med i enkäten var om eleven kan simma. Alla elever kryssade i ja även de som inte klarat simtestet. Då börjar jag reflektera om det kan vara farligt att eleverna överskattar sin simförmåga. Det kan vara farligt om de kanske är ute och badar med vänner och sedan väljer att simma för långt ut vilket de tror att de kan klara av. Men samtidigt så kan simkunnighet ha en annan innebörd bland eleverna än vad den har hos lärarna.

Jag anser att det är bra att skolan har med simning som ett kunskapskrav i läroplanen. Detta för att alla elever i Sverige har rätt till att lära sig simma. I resultatet över hur många som lärt sig simma i skolan visar det sig att 14% från skola 2 och 15% från skola 1 har lärt sig simma i skolan. Tänk om vi inte skulle ha detta kunskapskrav i skolan, hur skulle det då se ut? Att 15 % inte kan simma av en klass med 30 personer ger ca 5 elever som inte kan simma. I varje skola finns det två till tre årskurs 6:or. Vilket ger resultatet 10-15 elever som inte kan simma årskurs 6 i bara en skola. Hur skulle det då se ut i hela Sverige? Skulle drunkningsolyckorna öka? Det är viktigt att simundervisning sker och att alla barn får lära sig och utveckla sin simkunskap.

Resultatet från skolornas simtest över hur många som inte blev godkända visar att det inte räcker med en eller två simundervisningslektioner per termin och det räcker inte heller med att man bara lär sig simma/har simskola i årskurs 1 eller 3. Precis som Ulrika Lindmark (2004) skriver i sin tillsynsrapport är skälet till att eleverna inte kan simma för lite träning och brister i teknik. Därför måste man hela tiden repetera och fortsätta lära eleverna. Linde (2006) skriver i sin bok att ramfaktorsteorin är en teori som behandlar det som är möjligt och inte möjligt i undervisningen. I detta fall är ramen tillgången till simhallar. Det påverkar elevernas resultat för att man inte har lika mycket tillgång till simhallen så att man exempelvis kan ha simskola eller flera simundervisnings lektioner för att utveckla elevernas simkunnighet så att de sedan kan få godkänt i simningsdelen. Simhallar är en fysisk ram som begränsar lärarnas handlingsutrymme.

Läraren på skola 2 berättade under intervjun att när simtestet ska göras är frånvaron hög. Det syns även på cirkeldiagrammet som visar att 15 % på både skola 1 och 2 är frånvarande. Ulrika Lindmarks (2004) tillsynsrapport gällande elevernas simkunnighet i årskurs 5 tar upp fler skäl till varför eleverna inte kan simma. Ett skäl kallar hon ekonomiska/organisatoriska skäl. Där hon bland annat tar upp hög frånvaro bland eleverna som ett skäl. Varför är det hög frånvaro från simtestet/simundervisningen? Kan det vara så att eleverna är osäkra över sin kropp och tycker det är jobbigt att visa sig för andra? Eller kan det vara så att de är osäkra när det gäller deras simkunnighet? Man kanske tycker att det är pinsamt för att man inte kan simma rätt eller att man inte kan simma alls? Eftersom det är hög frånvaro från simningen måste man som lärare försöka finna lösningar så att alla kan delta och visa deras kunskap även lära sig. Det är svårt att få med alla men någon lösning måste man kunna finna.

5.2 Metoddiskussion

Jag valde att använda mig av en kvalitativ och en kvantitativ undersökningsmetod för att besvara studiens syfte och frågeställningar. Den kvalitativa metoden bestod av intervjuer och den kvantitativa av enkäter. Genom intervjuer med idrottslärare fick jag en bredare förståelse över hur lärarna bedriver simning i skolorna. Enkäterna besvarades av eleverna för att få nå en större insyn i deras simkunnighet. Nackdelen med denna metod är att eleverna tolkar frågorna på sitt sätt. Jag gjorde allt för att eleverna skulle förstå vad jag menade med frågorna genom att bland annat vara där när frågorna besvarades eller ge den person som var där information om hur varje fråga skall tolkas. Jag skulle ha kunnat välja ut vissa elever för intervju. Detta skulle ha gett mig en bredare förståelse till varför de exempelvis inte klarat simtestet eller har

klarat simtestet. En djupare inblick i hur de lärt sig simma eller vad de anser om skolans simundervisning. Men på grund av tidsbrist valde jag enkäter för elever och intervjuer med lärare.

5.3 Vidare forskning

Det resultat jag fått i denna studie visar att det är tillgång till simhall som hindrar lärarna från att ha fler simundervisningar. Jag vill därför undersöka om fler skolor har samma problem och hur man kan göra för att lösa det. Jag vill fortsätta forska inom området simning i skolan för att jag tycker att det är en viktig kunskap som lätt kan glömmas bort. Jag skulle därför vilja göra intervjuer med skolledningen och kommuner om varför simundervisningen ser ut som den gör idag och om man även kan hitta en lösning som ger skolor mer tillgång till simhall.

Käll- och litteraturförteckning

Muntliga källor:

Bandupptagning

Intervju 2012-11-26 med lärare 1,

Intervju 2012-11-26 med lärare 2

Intervju 2012-12-06 med lärare 3

Atler, Linda (2010), ”De som inte kan simma ska få en fördjupning” – en studie om utvalda skolors simundervisning, Examensarbete 27:2010.

Hassmen, Nathalie & Hassmen, Peter (2008), *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*, SISU Idrottsböcker.

Johansson, Bo & Svedner, Per Olov (2006), *Examensarbetet i lärarutbildning Undersökningsmetoder och språklig utformning*, Uppsala:X-O Graf Tryck AB.

Kraepelien- Strid, Eva (2007), ”Simkunnighet är viktigt, eller?”, i *Idrottsdidaktiska utmaningar*, red Håkan Larsson & Jane Meckbach, Stockholm:Liber AB.

Linde, Göran (2006), *Det ska ni veta! En introduktion till läroplansteori*, 2 uppl. Danmark: Narayana Press,

Lindmark, Ulrika (2004) *Tillsyn av simkunnighet och förmåga att hantera nödsituationer vid vatten*, Rapport 2004-06-10 Dnr 2003:3260, Stockholm: Skolverket.

Lundgren, P, Ulf (1999), *Ramfaktorsteorin och praktisk utbildningsplanering*, Pedagogisk forskning i Sverige 1999 årg. 4 nr 1 s.31-41 issn 1401-6788, Stockholm: Skolverket.

Lynch, Timothy Joseph (2012) *Swimming and water safety: Reaching all children in Australian primary schools*, *International Journal of Aquatic Research and Education*, 2012,6, 267-278, Human Kinetics, Inc.

Mora, Kevin (2008), *Will they sink or swim? New Zealand youth water safety knowledge and skills*, *International Journal of Aquatic Research and Education*, 2008, 2, 114-12, Human Kinetics, inc.

Möller, Hugo (1917), *Simundervisningens Metodik: För Sveriges skolor*, 2.uppl, Stockholm: P. A Norstedt & Söners förlag.

Sandalh, Björn (2004) ”Ett ämne för vem?”, i *Mellan nytta och nöje*, red Håkan Larson & Karin Redelius, Stockholm: Edita Norstedts Tryckeri.

Skolverket (2011), *Läroplan för grunskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*,

Stockholm.

Svenska Livräddningssällskapet (1998), *SLS 100 år Jubileumsbok 1898 – 1998*, Karlstad, Värmlandstryck.

Torlakovic, Aldvin (2009), ”*The effects of intensive learning the basic elements of swimming within the frame of ex-curriculum activities upon the elementary school children*”, Homo Sporticus,

Elektroniska källor

Vetenskapsrådet (2012), *Forskningsetiska principer inom humanistisk – samhällsvetenskaplig forskning*, ISBN: 91-7307-088-4, 2012-12-10

www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/fakta.aspx, 2012-12-14.

www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/drunkningsstatistik/tidigare-statistik.aspx, 2012-12-14.

<http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/vattenkunskap/fakta-och-statistik/drunkningsstatistik.aspx>), 2012-12-14

Bilaga 1 Enkäter

Enkät till eleverna

Namn:

Klass:

Ringa in ditt svarsalternativ.

1. Jag kan simma ja   nej

Om ja....

1b. Hur gammal var du när du lärde dig simma?

.....år.

2. Jag kan simma 200 meter varav 50 meter ryggläge. Ja   nej

3. Jag har lärt mig simma...

Hemma   skolan   övrigt.....

Om övrigt.....

3b. Vart har du lärt dig simma?

.....

Bilaga 2 Intervjufrågor

Vad är simkunnighet för dig?

Hur jobbar du med simning i skolan?

Hur kontrolleras simningen?

Vad har du för krav på eleverna när det gäller simning?

Hur gör du med de som inte kan simma eller kan visa upp deras simkunnighet (pga ex religiösa faktorer)?

Vem anser du har ansvaret för att lära barnet simma? Varför?